

4. Claessens, S. *A Safer World Financial System: Improving the Resolution of Systemic Institutions* / S. Claessens, Herring R. J., and Schoenmaker D. – IMF Working Paper. – 2010. – № 10/236. – 37 p. – Mode of access: <http://www.imf.org/external/pubs/cat/longres.aspx?sk=24285>.

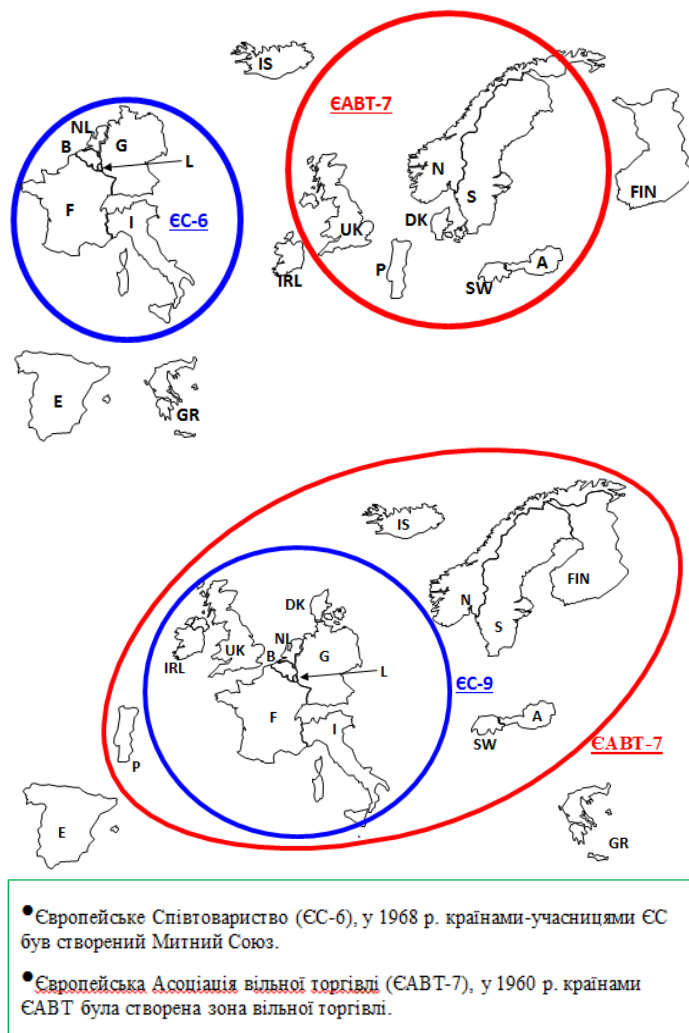
НАТАЛІЯ КОМАР

ЕВОЛЮЦІЯ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В ЄВРОПІ

Протягом останніх десятиліть у розвитку світової економіки домінують процеси міжнародної економічної інтеграції, які визначають напрями та пріоритети сучасного етапу інтернаціоналізації господарського життя, формуючи середовище глобальної конкуренції, впливаючи на стратегічні інтереси всіх країн та регіонів світу. Створення глобального світового порядку припускає сьогодні не стихійне його формування, а організовану побудову на основі ряду фундаментальних принципів, найважливішими з яких є високий рівень економічного розвитку інтегруючих країн або їхня здатність досягти такого в недалекому майбутньому через гармонійне приєднання до розвиненого світу. Тільки там, де національні економіки досягають високого рівня самоорганізації, відбувається їхнє органічне вливання в глобальну економіку.

Як свідчить вітчизняна та світова практика інтеграційні блоки є більш конкурентоспроможними, оскільки призводять до більш ефективного господарювання та соціально-економічного розвитку країн-членів, а ніж окремо взята країна на світовому ринку. Економічна природа інтеграційних угруповань та взаємовідносин між країнами, які їх утворюють, зумовлюють логіку та наступність у становленні й розвитку різних форм міжнародних економічних об'єднань. В зрілих інтеграційних угрупованнях розробляються й реалізуються механізми та інструменти забезпечення колективної економічної безпеки. Слід зазначити, що ЗВТ можна розглядати як одну із проміжних форм міжнародної економічної інтеграції, тобто як механізм переходу до більш складних та розвинутих форм міжнародної економічної взаємодії країн.

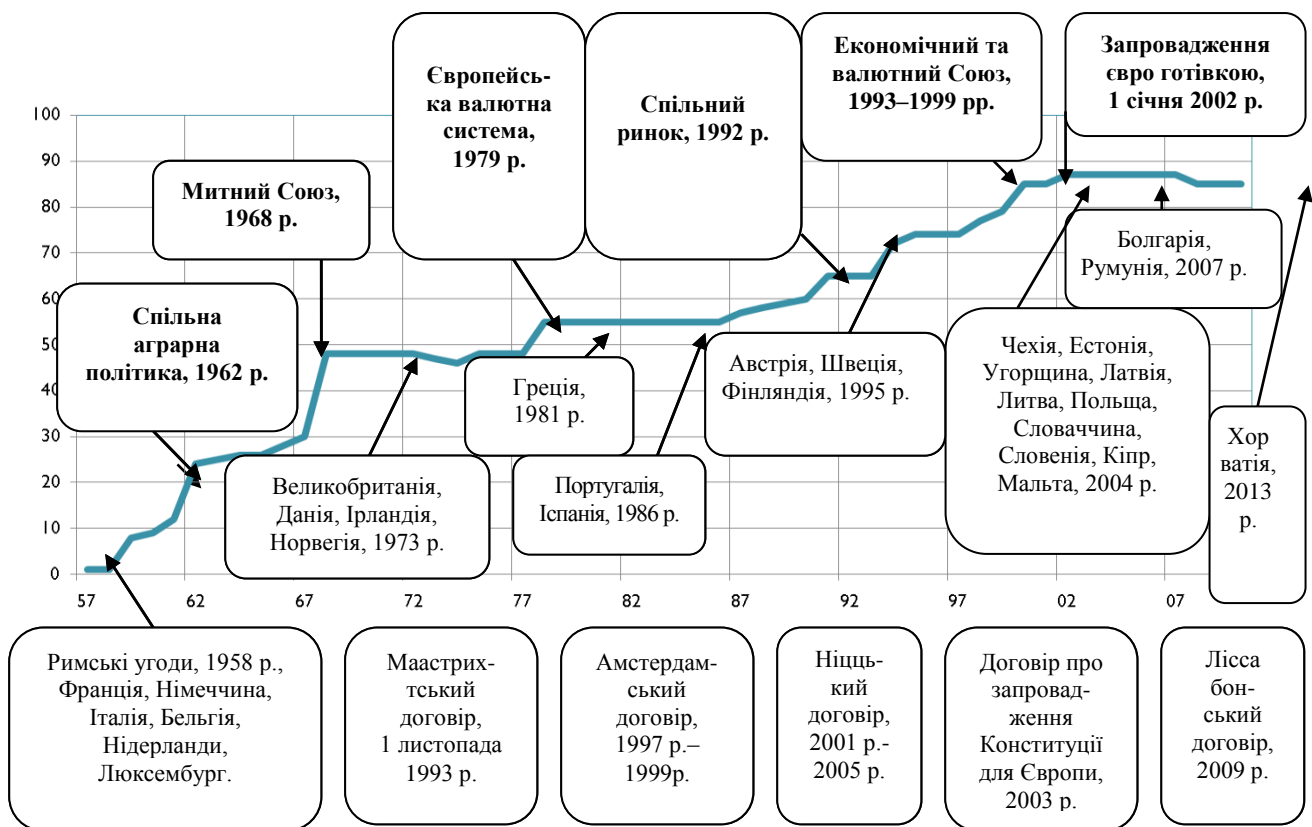
Процес регіональної міжнародної економічної інтеграції на Європейському континенті розпочався з підписання у 1950-х роках трьох угод, які призвели до утворення таких інституцій як: ЄОВС-1951 р., ЄЕС-1958 р. та Євроатом-1958 р. Європейська інтеграція була викликана історичними обставинами та мотивована обговореннями в сфері політики, економіки й безпеки: уникнення повторення урядових невдач, які відбулися під час двох світових війн у 20 столітті й поширення націоналізму; економічне спустошення, викликане руйнацією в час війни; поява двох світових лідерів на світовій арені – США й Радянського Союзу з конкуруючою економічною й політичною ідеологіями; поділ Європи (Східна та Західна) та потреба у безпеці від загрози та експансії Радянського Союзу; потреба у швидкому розвитку стандартів життя й економічних виконань з метою встановити довготривалий мир й безпеку та не допустити фашизм й комунізм; примирення Франції й Німеччини як основа стабільності всередині Західної Європи. В той же час у 1960 р. країни, які не увійшли до Європейського співтовариства (ЄС-1967 р.) при злитті трьох інституцій ЄОВС, ЄЕС, Євроатом, створили ЄАВТ-7. До якої у 1961 р. увійшла Фінляндія, у 1970 р. – Ісландія. ЄАВТ дозволила б Великобританії встановити свої власні зовнішні тарифи, підтримувати свої особливі відносини з країнами Співдружності та уникнути участі в спільній сільськогосподарській програмі, яка б підвищила витрати на імпорتنі харчові продукти для Великобританії. Крім того, уряд Великобританії не хотів відмовлятися від національної могутності та вважав за краще створення зони вільної торгівлі. З 1973 р. між країнами Європейського співтовариства та ЄАВТ укладена угода про вільну торгівлю, а з 1994 р. між Європейським союзом та ЄАВТ була створена Європейська економічна зона (ЄЕЗ), яка дозволяла вільне переміщення людей, товарів, послуг й капіталу. На сьогоднішній день до ЄАВТ входять Ісландія, Ліхтенштейн, Швейцарія та Норвегія. Крім Швейцарії, решта країн є частиною внутрішнього ринку ЄЕЗ Європейського Союзу. Швейцарія вирішила укласти двосторонні угоди з ЄС. (рис. 1).

Рис. 1. Інтеграційні процеси на Європейському континенті, 1960–1973 рр.

Подальша еволюція економічної й політичної європейської інтеграції супроводжувалась підписанням ряду угод з поступовим розширенням ЄС. Європейський Союз був створений не лише за один раз Маастрихтським договором, а є результатом поступової інтеграції з 1945 року, коли один рівень Союзу давав впевненість й стимул для створення наступного рівня. Таким чином, ЄС, можна сказати, був створений вимогами своїх держав-членів. На даний час ЄС являє собою інтеграційне угруповання 28 західно-, центральних та східноєвропейських країн, які прагнуть до економічної та політичної єдності, частково відмовляючись від своїх національних суверенітетів (рис. 2).

- Європейське Співтовариство (ЄС-6), у 1968 р. країнами-учасницями ЄС був створений Митний Союз.
- Європейська Асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ-7), у 1960 р. країнами ЄАВТ була створена зона вільної торгівлі.

Рис. 2. Економічна та політична інтеграція: угоди та послідовність розширення ЄС (складено автором)

Подальше розширення ЄС вимагало підписання угод, покликаних укріпити роль й позиції даного міжнародного регіонального інтеграційного об'єднання на світовій арені в умовах різких глобальних змін.

Так, сьогодні ринок ЄС у 500 млн. осіб із 28 країнами-членами, загальним обсягом ВВП близько 15 трлн. дол. США, єдиною валютою «євро», спільним Європейським Центральним банком – є одним з найпотужніших у світі вже реалізованих інтеграційних проєктів на європейському континенті. ЄС має великий досвід та потенціал для продовження регіональної міжнародної економічної інтеграції, що пояснюється як політичними, так і соціально-економічними особливостями розвитку європейських країн у період після Другої світової війни, так і сучасними тенденціями розвитку світової економіки.

ВІТАЛІЙ КРИВОУС

УГОДА ПРО АСОЦІАЦІЮ УКРАЇНИ З ЄС: ПРИВЕДЕННЯ ІНСТИТУЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА УКРАЇНИ У ВІДПОВІДНІСТЬ ЄВРОДИРЕКТИВАМ

Визначальною ознакою сучасності є боротьба за здобуття гідного місця в міжнародному поділі праці. Структурна динаміка та механізми трансформації у сфері зовнішньої торгівлі в умовах глобалізації вимагають економічної співпраці нашої держави з ЄС як могутнім і найбільш привабливим економічним об'єднанням, входження країни до світогосподарського середовища. Тому підписання і подальша імплементація Угоди про асоціацію України з ЄС – це важлива віха на шляху соціально-економічних перетворень, перегляду сформованих нині національної моделі розвитку. Створення глибокої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ЗВТ+) передбачає не тільки лібералізацію торгівлі, а й гармонізацію законодавства і нормативно-регуляторної бази, що є сьогодні винятково актуальною в процесі створення єдиного законодавчого поля.